

נאמר של נייר

רביזיוניסטים: סוף!

ביקורתה של התנועה הרביזיוניסטית את האידאולוגיה ההסתדרותית, עומדת במבחן כלשהו, בעיקר בהתייחסות למיוזג ההסתדרותי כשיטה מיפלגתית.

הפרק על פלוגות העבודה והגיוס של בית"ר והתנועה הרביזיוניסטית, מנופח מעבר למידיו האמיתיים, וקיים בו אלמנט של גרוטסקה היסטורית לגרוד העבודה ההסתדרותי בראשית שנות העשרים.

צחוק ההיסטוריה נשמע בין שורותיו של הפרק האחרון במחקרו של שביט כחברת

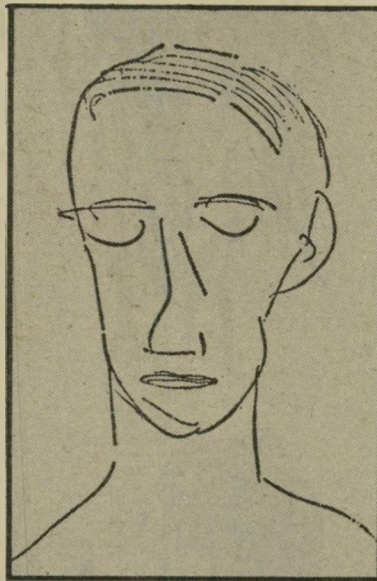
במחקרו מגולל יעקוב שביט את תולדותיה של התנועה הרביזיוניסטית, מראשיתה, בשנת 1925, כאשר זאב ז'בוטינסקי, ביהר עם כמה אירגונים ימניים ציוניים, יצאו בדרך החתחתים למות או לכבוש את הר ההנהגה הציונית.

שביט כוחן כסיפרו את שורשי העימות האידאולוגי, בין הרביזיוניזם ותנועת העבודה, החל במימד האישי, דרך התפתחות התהום האידאולוגית ומיגוון הפיתרונות למעבר ממנטר כריטי לעצמאות, תוך כחינת ההשקפות השונות כשאלת האומיות היהודית. פרק רב עניין הוא, הפרק שבו פורש שביט, את הרקע לצמיחה הדמוגרפית של התנועה הרביזיוניסטית במיוחד אירופה, על המאפיינים השונים.

בפרק המיבנה הפוליטי והאירגוני של התנועה הרביזיוניסטית סוקר שביט את מאפייניה של תנועה זו, תוך פירוט הסיבות לחתירת הסניף הארצישראלי שלה לאוטונומיה ולהגמוניה, בסוף שנות ה-20, מאבק שהביא לפרישתם של כמה מהגורמים האקטיביסטים בסניף הארצישראלי להתבגרות כוחה של הקבוצה המקסימאליסטית.

הפרק התוכנית ההתיישבותית והרעיון החברתי חושף את אחד ממחלליה הבולטים של התנועה הרביזיוניסטית, בתקופה שקדמה למלחמת העולם. בפרק זה בולט הפער, בין המצע הכתוב ובין הפרקטיקה (הביצוע), שהרי מחללה הבולט של התנועה הרביזיוניסטית היה באי יכולתה ליצור תנועת התיישבות, מיגבלה שמנעה ממנה את יצירתם של קאדרים פוליטיים רחבים בארץ, ושמרה במקביל על ריחוק גלוי בין אנשי תנועה זו, ובין חווית העבודה והיצירה בארץ ישראל. וכוחים על נושאים כגון מיסטר קולוניאליזם, ופרוטקציוניזם כלכלי ניצבו ככלי ריק, מול מדיניות העשייה הייסודית והשיטתית של תנועת העבודה.

תחת הכותרת מקומם של הבורגנות והחון הפרטי בישוב ארץ ישראל באידאולוגיה הרביזיוניסטית צץ ועולה אחד מהאסטרטגים הישראליים הגדולים. בעוד שתנועת העבודה השקיעה מאמצים ביצירתו של פרולטריון יהודי בארץ ישראל, הרי הריבה שהתמקדה בכניית מעמדי בנינו כאן, יורשיה הגיעו לשליטון בזכות פתקיה בחרו של הפרולטריון. גם כחינת נושאי מילחמת העמדות היישובית בארץ, בתורה הרביזיוניסטית, הנשמעים כאבותיו של החוק המוצע לבוררות וזכה של ממשלות מנחם בגין, אינם עומדים במבחן ההווה הארץ ישראלית.

מייסד ז'בוטינסקי קרב מאסף של תלמידיו

אלא היה זה מאבק על עמדות כוח פוליטיות ותו לא. בדומה למתרחש במיפלגה היריבה, מיפלגת העבודה.

נמר של נייר מוקרש השבוע לכמה ספרים שראויור בעת האחרונה, במיכלול בעיות עולמה ותולדותיה של המיפלגה הרביזיוניסטית ויורשיה הפוליטיים.

למות או

לכבוש את ההר

ספר מחקרי רביזיוניזם, שבאחרונה ראה אור במהדורה שניה, הוא סיפורו של ר"ד יעקוב שביט מרוב למדינה - התנועה הרביזיוניסטית, התוכנית ההתיישבותית והרעיון החברתי.

יעקוב שביט - מרוב למדינה; הוצאת הדרייריב, 339 עמ' (כריכה רכה).

פתיח

בחירתו של חבר מיפקרת לח"י לשעבר יצחק שמייר כמעמד המיפחה הלוחמת בחרות במישרת ראשה הממשלה, היתה אקורד אחרון בהיסטוריה בת כמעט 50 שנה של התנועה הרביזיוניסטית.

בשנת 1925 ייסד ולאדימיר זאב ז'בוטינסקי את ברית הציונים הרביזיוניסטים (צה"ר). תנועה, שדגלה מראשיתה כרביזיה - כלומר, בדיקה מחודשת של יסודות המדיניות הציונית. בין מטרתיה המוצהרות: רוב יהודי בארץ ישראל ומדינה עברית משני עברי הירדן. הרביזיוניסטים ניהלו מאבק אופוזיציוני חריף נגד הנהגת ההסתדרות הציונית העולמית, תוך תביעה למדיניות תקיפה יותר כלפי השליטונות הכריטיים בדרך להקמת מדינה יהודית.

על רקע זה פרשה צה"ר מן ההסתדרות הציונית העולמית וייסדה את ההסתדרות הציונית החדשה (הצ"ח) ב-1935. פילוג שחל בהגנה בשנת 1931, הביא ב-1937 להקמתו של אירגון צבאי לאומי (אצ"ל). כורע צבאית של התנועה הרביזיוניסטית, שמאגר כוח האדם שלו היה כתנועת הנוער בית"ר (ברית יוסף תרומפלדרר). מפקדי אצ"ל לא קיבלו עליהם את עול ראשי היישוב המאורגן, תוך שלילת ההבלגה.

עם קום המדינה, ואחרי משבר אלטלנה הוקמה תנועת החרות, שניקזה את אנשי אצ"ל וותיקי התנועה הרביזיוניסטית לתנועה פוליטית שבראשה עמד מפקד אצ"ל לשעבר מנחם בגין - תנועה שחרטה על דיגלה את עקרונותיו הרביזיוניסטיים של זאב ז'בוטינסקי.

תנועה זו הגיעה לשליטון רק ב-1977, אחרי ניגונה הבולט של תנועת העבודה, ואחרי שבר דימוגרפי בחברה הישראלית.

התנועה הרביזיוניסטית, שהחלה ררכה כתנועה ציונית של הפרולטריון הציוני (הלא יידישטי) במיוחד אירופה, הגיעה לשליטון בישראל בקולותיהם של בני פרולטריון ערות המיורח בישראל, תוך השמטה הדרגתית של כל ערכי האידאולוגיה של זאב ז'בוטינסקי. המאבק באולם אוהל שם בין יצחק שמיר, אחרון המוהיקנים הרביזיוניסטים ממיוחד אירופה בצמרת חרות, כנגד נציגי הדור העולה של בני ערות המיורח דויד לוי, היה קרב מאסף של התנועה הרביזיוניסטית וערכיה השונים. בקרב זה לא עמדו ערכי התנועה במרכז העניין

מחשל בגין

אבי התפוררותה של ישראל

המופת - החזון חברתי של הרביזיוניזם. המתאר את האוטופיה הז'בוטינסקאית, ששאפה ליצור רפואי מדינת-סעד יהודית בארץ. ראינו מה עשה תלמידו של ז'בוטינסקי, מנחם בגין, במשך שש שנות שלטונו למען הגשמתה של אוטופיה זו.

לסיכום, סיפרו של יעקוב שביט, הוא הניסיון רחבי-הימרים הראשון להתמודד עם עולמה של התנועה הרביזיוניסטית וערכיה, ניסיון להכנתה של תנועה, שבניה איכזבו את מייסדיה, תנועה, שעוד ספרים ומחקרים רבים ייעסקו במחללה

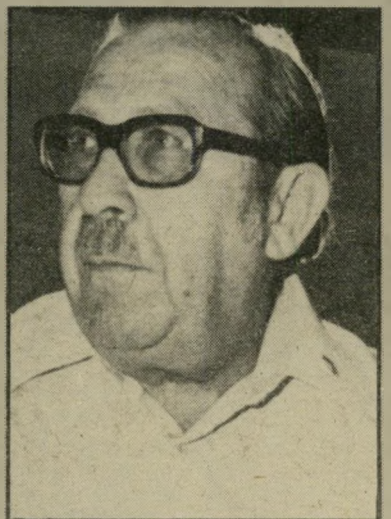
על "ניצים" אדומים ו"יונים" רביזיוניסטיות

החוויה הישראלית

ימי עמידתו של מנהיג חרות ויורשו של ז'בוטינסקי בראשות ממשלת ישראל, מנחם בגין, היו שירת-הברבור של התנועה האידאולוגיה הרביזיוניסטית.

דומה, שמש בימים אלה, עם כניסתו של יצחק שמיר למישרת ראשה הממשלה, עוברת המיסגרת הפוליטית שהקים ובנה זאב ז'בוטינסקי כרם ליבו, מטאמורפזה סופית, המנתקת אותה משורשיה המיוחדים (שחלק מהם אף היה נטוע ליד אילנות הליברליזם המערבי, עד כמה שהדבר נשמע היום בלתי ריאלי), תוך הפיכתה תנועה פוליטית פופוליסטית, הסרת ערכים, הנאבקה על עמדות-יכוה, בדומה לכל מיפלגה פוליטית ימנית.

הסתגרותו של האדם שהוליך את יורשי התנועה הרביזיוניסטית במדרגות השליטון, כמעון ראשה הממשלה, כאשר מפגני שלום עכשו מזכירים לו מדי יום ביומו את מיספר הרזני מילחמת הלבנון שמשלתו יזמה, והמשבר התחומי של הכלכלה הישראלית, שהביא חניכו של בגין, יורם ארידור, כמו מסמלים את הפרק האחרון של התנועה הרביזיוניסטית, שהיתה ואיננה עוד. תנועה שהתפוררה בין כל השקפות הסופרמרקט-האידאולוגי בישראל.

מפקד לח"י יליד-מור רביזיוניזם שמאלי

ניסיונות סימנים ראשונים של "שמאל-רביזיוניסטי" ניתן היה לגלות במטרותיה של מיפלגת הלוחמים, (רשימה לכנסת הראשונה של אנשי לח"י, שבראשה עמדו מפקדי לח"י נתן יליד-מור, יצחק שמיר וכן מתתיהו שמואלביץ). בעוד שיצחק שמיר ושמאלביץ גילו כעבור כמה שנים על איזה צד של הלחם מרוח השליטון (בתקופה שקדמה לכן, הציג יצחק שמיר עמדות אנטי-ציוניות ברורות) - העריף נתן יליד-מור את דרך הייסורים לצד הפחות נעים של הקשת הפוליטית בישראל, קרי: שמאלה.

לקראת סוף שנות החמישים ייסד ביהר עם ארזי אבנרי (איש אצ"ל לשעבר), ברעז עברון (איש לח"י לשעבר) ואחרים, קבוצה אידאולוגית קטנה, תחת השם "הפעולה השמית". קבוצה זו ריכזה סביבה חוגים של בוגרי התנועה הרביזיוניסטית, ביניהם עמוס קליין (איש לח"י לשעבר), ופיסמה את הדרישותיו אתגר.

כיום, נימי שקיעת ממשלת הליכוד, המורכבת בחלקה מבוגרי התנועה הרביזיוניסטית במיוחד אירופה, מתגלה שהמיסוד אכל בתנועה זו כל חלקה טובה, ניוון אותה, והביאה לאן שהביאה.